

KMETSKI LIST

Štev. 52.

Ljubljana, 27. decembra 1940

Leto XXII

Misli v novo leto

Leto se je nagnilo — novo je tu. V resnih časih doživljamo ta praznik, v časih, ko se lomijo temelji držav in v njih sestavljenega reda, v dobi, ko se dan za dnem ugonobi za milijone materialnih vrednot in omahne na stotine človeških življenj v nesvobodo ali v smrt. Prav zato se nam zdi, da omledne in obrabljene besede zdaj ne bi bile na mestu. Govoriti o miru in veselju bi se skoraj reklo smešiti tragiko sedanjih dni.

Bodimo pripravljeni!

To je danes novoletni klic in voščilo vsega sveta, ne samo tam, kjer vihra vojna vihra, ampak tudi tam, kjer se še ljudje senčijo pod rahlo vejico miru.

Pravimo — rahlo, ker vemo, kako hitro se lahko zlomi in omahne v vrtinec bojnega viharja. Godi se čisto tako kakor piše pismo, ko pravi: Kajti ne veste ne ure ne dneva —

Ako pa hočemo biti res pripravljeni, moramo biti

notranje zdravi

in tako enotni, da nas ne more nič omajati. Ustvariti moramo vse pogoje za to, da se bodo vsi državljani res čutili pri nas doma in v tem domu enakopravne. Samo v tem primeru bodo kakor levi v miru in vihri branili ta svoj skupni dom.

Vprašanje zemlje

mora biti rešeno takoj in korenito, z njim pa vprašanje o razdelitvi vseh tistih dobrin, ki jih delo na zemlji ustvarja.

Treba je reda, organizacije in pravičnosti. V tem prizadevanju mora sodelovati narodna skupnost, ne pa kakršnekoli kase privilegiranih. Ako se od naroda zahtevajo napor in žrtve, tedaj jih mora biti deležen ves narod. Nikakor pa ni prav in modro, ako kdo od vsega naroda zahteva žrtve za njega manj pomembni del. Dvakrat bi bile pogrešene take gospodarske žrtve še celo tedaj, ko jih strokovnjaki in zdrav ljudski razum spoznata za nepotrebne.

Nikdar in nihče ne bo ugovarjal potrebam narodne obrambe. Tu moramo iti z duhom in zahtevami časa dalje in storiti vse, kar je v naših močeh, da ne zastanemo. Brez potrebnih tehničnih sredstev tudi največje osebno junaštvo ne more delati čudežev.

Toliko bolj pa se čutijo ljudske množice prizadete, ako jim kdo naloži bremena, ki ne gredo v korist niti državi niti narodu, ampak se razlezejo po kanalih nenasitne špekulacije neznano kam kakor voda v puščavskem pesku.

Učimo se

pri sosedih! Preden tam izdajo kako uredbo ali ukrep, vse prej temeljito pripravijo. Šele potem je urdeba lahko koristna in uspešna, sicer pa je mrtvo rojeno dete na papirju.

Zdi se, da pri nas glede tega nismo brez

greha. Uredb — zlasti takih, ki v živo posegajo v naša gospodarska in socialna vprašanja, ni mogoče ustvarjati za zeleno mizo. Treba je poslušati ljudski glas, ki govori po ljudskih ustanovah in organizacijah ter njih odgovornih predstavnikih.

Seveda pri tem ne sme nihče zapasti v zmoto, da bi te glasove presojal z ozkega struarskega vidika, ampak mora z nepristranostjo res kulturnega človeka omogočiti sodelovanje vsem poštenim ljudskim činiteljem.

Samo tako delo lahko rodi dobre sadove in samo tako delo ustvarja v narodu zavest tiste skupnosti, ki krepi. Dokler tega ni, je vsako prizadevanje zaman.

Nevolja

se začn epolaščati ljudskih množic, ki kaj lahko postanejo žrtve brezvestne propagande.

To potlej dovede do trenj, ki utegnejo roditi obupne posledice. V najmilejšem primeru pa silijo veliko količino narodovih tvornih sil k odporu.

Komu je to v korist? Čemu je to potrebno? Morda zato, da narod peša in trajno izgublja vero v zakonitost?

Naj odgovori na to vprašanje vsakdo, ki javno dela, pred svojo vestjo in pred narodom. Mi za novo leto samo izražamo iskreno željo, da bi pri nas vsaj v bodoče ne prišlo nikoli do nobenih takih žalostnih pojavov.

O preteklosti molčimo. Leto je končano, je umrlo, o mrtvih pa pravi pregovor, da ne kaže govoriti, ako ne veš dosti dobrega povedati o njih.

**Vso srečo v novem letu našim
čitateljem dopisnikom in po-
slovnim prijateljem želita
Uredništvo in uprava**

Vprašanje naše vasi

Slovenci, sploh Južni Slovani smo prastari zemljedelci. Naše šege in običaji so izraz naše povezanosti z zemljo. Dobrih 70 odst. prebivalstva naše države še živi od poljedelstva. Skoro vse, kar se je doslej rodilo pri nas velikega, je iz vasi. Vās bi morala biti pri nas središče, h kateremu bi se zatekali vsi, ne pa kraj, iz katerega beži vse. Ne beže pa iz vasi zavoljo pomanjkanja jela in dela, ampak ker jih življenje na vasi ne zadovoljuje več. Naš vaščan ne stoji več na stari primitivni stopnji. V mestu vidi drugo življenje, ki se mu zdi boljše, ki ga vabi in zapeljuje v območje svojih luči. Vas uničujejo mesta, industrija, kapital, ki jih vse podpira. Za vas so na razpolago lepe besede o važnosti in poslanstvu kmečkega stanu, dejanski se za organizacijo vasi malo stori, kajti neorganizirano vas izkorišča lahko trgovec in industrijec. Vas se vedno bolj proletarizira. Za njeno materialno kulturo se skrbi po večini le z jezikom. Združili so se buržuji, uradniki, delavci, da vzdignejo svojo ceno in potlačijo ceno kmeta, da bi sami lepše živeli. Cena kmetovega dela je neprimerna. Istočasno, ko je mesar potisnil ceno živini, je podražil meso; ko je padla cena svinjam za 2—4 dinarje, je poskočila klobasam za 1 din in tako naprej.

Kmet ne more torej tako ceniti svoje zemlje, kot bi bilo treba. Življenje proletarca v mestu se mu zdi lepše kot življenje sužnja zemlje. Za tega se namreč ima, ker nima delo njegovih rok in njegove skrbi zaslužene cene. Da se reši vas, bi morala država ustvariti med cenami raznih potrebščin pravo razmerje.

Vse premalo mislimo tudi na to, da je kmečko vprašanje, vprašanje zemlje. Da se je razvila posest v veleposest, da je postal denar, ki je bil prvotno sredstvo za izmenjavanje dobrin, kapital, da se je razvila obrt v industrijo, ta pa v truste, nismo mi krivi, a krivi smo, če ne vidimo, da tiči v tem zlo, da so napravili iz zemljedelca navadnega delavca in da so pritisnili tudi intelektualca k tlom. Potreben je pravičen razpored dobrin. To ni samo želja, ampak zahteva onih, ki nimajo posesti. V tej želji ne tiči nikako revolucionarstvo, ampak le klic po regulaciji dobrin, ki jo naj izvede država.

Pravična razdelitev zemlje in pravična ocenjenega obdelovanja bodeta dosegli, da bo zemlja posestniku zopet sveta ko tbožanstvo. Neprijatelji zemlje so samo oni, ki je nimajo. Zadovoljen zemljedelec je najboljši državljani v moralnem in v socialnem pogledu, pa tudi najboljši vojak, kar pomeni mnogo v današnjih časih.

Dajte kmetu, kar je po prirodnem pravu njegovega, on bo vedno dal vsem, kar je njihovega!

Če kdo od naših naročnikov

v štev. 49 »Kmetkega lista« položnice slučajno ni prejel, mu povemo, da to dobi za 25 par na vsaki pošti ter jo izpolni za poravnavo naročnine na naslov: »Kmetki list«, uprava, Ljubljana, ček. račun 14.194.

Doma in drugod

GLAVNA ZADRUŽNA ZVEZA

V soboto je imela Glavna zadružna zveza svoj redni letni občni zbor v Beogradu. Občni zbor je vodil prvi podpredsednik g. Voja Djordjević. Uvodoma je s toplimi besedami pozdravil odposlanca Nj. Vel. kralja in kneza namestnika nato pa v daljšem govoru orisal življenje in delo pokojnega predsednika Glavne zadružne zveze dr. Antona Korošca, katerega spomin so počastili navzoči delegati z enominutnim molkom.

Tajnik Glavne zadružne zveze je za tem prečital poslovno poročilo, ki podčrtava tri važne momente za zadružništvo v preteklem poslovnem letu:

Nova evropska vojna, notranja preureditev države in uveljavljanje enotnega zadružnega zakona. Vsi ti trije činitelji so zahtevali od Glavne zadružne zveze povečano aktivnost, da so se mogli zadružni interesi pravočasno zaščititi. Mnogo posla je dalo Glavni zadružni zvezi proučevanje raznih uredb in pravilnikov kr. vlade. Posebno težke naloge je zadala Glavni zadružni zvezi nova evropska vojna, ki jo na gospodarskem polju prav tako občutijo nevoj-skujoče se države. Pomanjkanje živil, porast cen, špekulacija itd. so občutno prizadele tudi življenje kmetskega naroda, katerih koristi zastopa in brani Glavna zadružna zveza.

Preureditev države na podlagi hrvaškega sporazuma ni vplivala na organizacijsko skupnost našega zadružništva, katero je ostalo še naprej združeno v Glavni zadružni zvezi. Vendar se je v tej zvezi pojavilo nešteto vprašanj, s katerimi se je morala pisarna Glavnega zadružne zveze pečati in se stavljati na razpolago kot posvetovalni organ tudi hrvaškemu banu.

Dne 24. sept. t. l. je potekla doba za prilagoditev zadružnih pravil določbam novega zadružnega zakona. Okoli 2000 zadrug svojih pravil ni prilagodila zakonu in sodišča jih bodo morala brisati iz zadružnega registra. Ministrstvo za kmetijstvo nima namena podaljšati roka za prilagoditev pravil. Tudi upravni odbor Glavne zadružne zveze se je enodušno postavil na stališče, da roka ni treba podaljšati.

Glavna skupščina je sprejela več resolucij, ki se tičejo davčne oprostitve zadrug, njihovih izvoznih pravic in odnošajev do Prizada, Povoda in Prevoda. Postopanje teh treh državnih ustanov ni vedno v skladu z interesi zadružništva in je bilo od enega dela zadružništva ostro kritizirano.

Pri volitvah ene tretjine izžrebanih članov upravnega odbora so bili izvoljeni: Dragiša Cvetković (namestnik Dragomir Milojević), dr. Fran Kulovec (dr. Miha Krek), dr. Avgust Juretić (dr. Vekoslav Gortan), dr. Silvester Giunio (Karlo Krstulović), Ivan Rebić (dr. Toma Jančiković), dr. Damjan Živojinović (Marko Vukmar), dr. Jože Basaj (Bogumil Remec), Juraj Marković (Anton Derganc), Dimitrij Petrović (Jovan Kraljević), Milan Mravlje (dr. Drago Marušić), Miloš Stibler (Ivan Deržić) in Fran Rakovec (Mirko Vuletić). V nadzorni odbor pa Ljubomir Gvozdjevac (Ljubomir Ljubibratić), Fran Gabrovšek (Anton Kralj) in Fran Rihter (Noško Tomašek).

Po praznikih bo sklicana seja upravnega odbora, na kateri se bo volil nov predsednik in trije podpredsedniki.

NAMESTNIK POKOJNEGA DR. KOROŠCA

Se isti dan po pogrebu pok. dr. Korošca se je zbral v Ljubljani banovinski odbor JRZ za dravsko banovino, da si izbere novo predsedstvo. Soglasno so bili izbrani dr. Fran Kulovec za predsednika, Franc Snoj za podpredsednika, dr. Miha Krek za tajnika banovinskega odbora JRZ. Dr. Fran Kulovec je izvoljen tudi za podpredsednika glavnega odbora JRZ v Beogradu, kjer je stopil na mesto pok. dr. Korošca.

Dr. Fran Kulovec je duhovnik po poklicu, star je 56 let. Bil je večkrat izvoljen za narodnega poslanca bivše SLS nekaj mesecev je bil minister za kmetijstvo in pred par leti imenovan za senatorja. Glavna politična načela so mu krščanstvo in avtonomija, kakor je rekel po izvolitvi.

V svojem govoru, ki ga je imel takoj po izvolitvi, je dr. Kulovec med drugim izjavil:

»Z vsemi silami bom vedno delal za cilje, za katere se je boril veliki pokojnik, za zmago krščanskih načel v javnem življenju in za slovensko avtonomijo. Slovenska avtonomija je veliki ideal, za katerega se bom vedno boril z vašo pomočjo. Zahteva po njej je v popolnem skladu z državno zamislijo naše ljubljene Jugoslavije. Mi ljubimo to državo, in samo v njej si zamišljamo življenje naše avtonomije. Imamo na čelu naš domači vladarski dom Karadjordjevićev, ki naj ga Bog poživi!«

NOTRANJEPOLITIČNI POLOŽAJ

se po pisanju »Hrvatskega dnevnika« ne bo nič spremenil. Dosedanja smer notranje politike bo ostala. Verjetno je le, da bo izvršena manjša sprememba v vladi zaradi smrti dr. Korošca. Nobenih sprememb ne bo v onih ministrstvih, ki jih vodijo Hrvati. Ni še gotovo, katero ministristvo bo prevzel dr. Fran Kulovec, predsednik JRZ za dravsko banovino, ki se je v petek in soboto mudil v Beogradu, kjer je obiskal predsednika vlade Dragišo Cvetkovića in podpredsednika dr. Vl. Mačka.

Časopisje HSS je toplo pozdravilo imenovanje dr. Kulovca za predsednika JRZ v dravski banovini in podčrtalo njegovo zavzemanje za avtonomijo ter njegove ozke zveze s HSS, ki jih je imel ves čas, dokler se je nahajala ta v opoziciji:

■ Ameriški notranji minister Ajax je izjavil, da je osebno za dajanje posojil in ostale pomoči Angliji, ne smeje bi se pa v Evropo pošiljati ameriške čete.

■ V Ruskem komisariatu za vojno je bil osnovan poseben oddelek za izume. Urad je priključen glavni upravi za topništvo pri rdeči vojski.

■ Znani bolgarski politik univ. prof. Cankov je tudi rektor sofijske univerze. Pred kratkim je imel govor, v katerem se je načelno izrekel proti pacifizmu (vseobčem svetovnem miru). Med drugim je tudi dejal, da zanj in za njegove somišljenike vojna ni »nobeno zlo«.

NAJVIŠJE CENE USNJU

Kraljevska banska uprava je odobrila, da se sme prodajati usnje v usnjarnah ali v tovarnah usnja v dravski banovini po naslednjih cenah:

Komerčni podplati (cene v din za kg):

teža	krupon	vrat	okrajina
3—5 kg	92.50	63.00	50.50
5—7 kg	97.00	58.50	49.00
7—9 kg	102.00	55.50	46.50

2. jamski podplati po cenah za 10 odst. višjih od cen navedenih pod 1., jermenski jamski kruponi pa po 142 din za kg.

3. notranjski komerčni (tabanice) v polovicah: v teži 1—2 kg 102 din za kg. 2—3 kg 99 din za kg. v teži 3—5 kg 99.50 din za kg, kruponi 121 din za kg, vratovi 96.50 din za kg, okrajine 97.50 din za kg;

4. črna kravina: povprečje vseh vrst 134 din za kg;

5. rjava kravina: cene pod 4) povečane za največ 8 odst.;

6. teletina, mastna črna: prve vrste 170 din, II. vrste 160 din, III. vrste 150 din za kg;

7. teletina rjava: I. vrste 230 din, II. vrste 218 din, III. vrste 206 din za kg;

8. goveji boks črn (krom strojeno gornje goveje usnje): I. vrste za kvadrat 28 din, II. vrste 26 din, III. vrste 24 din, iz okrajin 17 din iz vratu 22 din za kvadrat; barvan goveji boks sme biti za 1.50 din dražji od zgornjih cen.

9. telečji boks (krom strojeno gornje usnje telečje): I. vrste za kvadrat 25.25 din, II. vrste 23 din, III. vrste 20.75 din; barvan telečji boks sme biti za 1 din dražji od zgornjih cen;

10. waterprof-dulboks iz kravin: I. vrste 32 din, II. vrste 32 din, III. vrste 30 din;

11. likanec: v polovicah 110 din od kg; cene za sortimente po običajnem razmerju;

12. podplati za opanke 100 din za kg.

Te cene so cene franko tovarna brez skupnega davka. V trgovini na debelo se dodajo tej ceni 11.2 odst. skupni davek in prevozniki stroški. K tej ceni se sme pribiti zaslužek veletrgovca v izmeri največ 10 odst. V trgovini na drobno se sme pribiti k nabavnim stroškom franko skladišče trgovca na malo največ 18 odstotkov, če se usnje ne reže, in največ 22 odst., če se usnje reže. Usnje, ki v tej odločbi ni vedeno, se smatra kot luksuzno usnje, ki ne spada pod kontrolo cen. Prekrški te določbe se kaznujejo po čl. uredbe o kontroli cen.

PREDSEDNIK VLADE JE POSTAL PREDSEDNIK SENATA

Objavljena je uredba o izvajanju proračuna senata kraljevine Jugoslavije. Uredba določa, da opravlja do nadaljnjega posle predsednika senata predsednik vlade, ki ima pravico razpolagati s proračunom senata bodisi sam, bodisi po pooblaščenih namestnikih. On je v bodoče tudi personalni šef za vse nameščence senata. Glede pregledovanja obračunov za porabljene kredite določa uredba, da bo izvrševala ta posel glavna kontrola, dokler se ne sestane senat, da bo izvolil novi administrativni odbor.

Slične posle je z uredbo dobil predsednik vlade tudi v razpuščenih narodni skupščini.

POMOČ PRI GRADNJI SILOSOV IN SUŠILNIC

Prizad je podaljšal rok za vlaganje prošenj za podporo pri gradnji silosov in sadnih sušilnic do 1. marca 1941. Prizad daje naslednje podpore: 1. 6000 din osebam, ki imajo sadovnjak z več ko 500 sadnimi drevesi in ki grade sušilnice velikega tipa dr. Stojkovića s 26 lesami. 2. 3000 din osebam, ki imajo sadovnjak z 200 do 500 sadnimi drevesi in ki zidajo sušilnice tipa Glavinić ali dr. Stojkovića z 10 do 12 lesami. 3. Dovoljevala pa se bo podpora tudi osebam

Nesreča ne počiva!

Ne odlašajte s sklenitvijo zavarovanja!

Vse vrste zavarovanj prevzema

„SLAVIJA“

jugoslovanska zavarovalna banka

v novem posloju v Ljubljani, Gajeva ul. 2

ki imajo sadovnjak z manj ko 200 drevesi in ki zidajo sušilnico majhnega tipa. Dovoljevala pa se bo tudi podpora 3000 din onim, ki že imajo sušilnico, pa jo hočejo modernizirati. Prošnje se morajo poslati na naslov: Priv. izvozno a. d., Beograd, poštni predal 154, in sicer najkasneje do 1. marca 1941.

ČESTITKE SLOVENSKE GARDISTOV

Slovenski kmetijski fantje, služeči pri pešadiji Kraljeve garde želijo svojim staršem, znanecem, fantom in dekletam vesele božične praznike in srečno novo leto: Andrej Šik, Žirovnica; Kovše Viktor, Skomarje; Adolf Kotnik, Suhi potok; Jože Mehle, Plešivica; Franc Štrubel, Zdenska vas; Ivan Jovan, Slovenj Gradec; Jože Kosmač, Luče; Anton Fink, Dolenjsko; Karlo Medvedšek, Razhenburg; Franc Bresnik, Slov. Bistrica; Avgust Kovač, Lešje; Martin Špeš, Ljubeca; Avgust Bležinšek, Brezovica; Jože Kranjc, Mislinje; Janez Kern, Zagreb; Karlo Miklovzin, St. Ilj; Martin Senegačnik, Ilovica; Ivan Žavcer, Kamnica; Alojz Vidmar, Loče, Ježe skaza, Maribor; Janez Turket, Teharjevo; Franc Pavlič, Vel. Brusnice; Franc Zupan, Mašnje; Lovrenc Gabrovec, Blagovica; Alojz Miklič, Struga; Franc Sedinšek, Grobelno; Ivan Stanet, Ptuj; Matija Zarjan, Šalovec; Franc Turnšek, Braslovce; Franc Burger, Cerklje; Franc Korošec, Sv. Gregor; Jože Laparnik, Suče; Al. Miklič, Tržič; Vinko Štrubel, Paradišje; Jože Aklin, Šmarje; Jože Mustar, Kompolje; Jože Grebenc, Rašica; Drago Jurak, Oplotnica in Andrej Ule, Žirovnica.

Kmetska mladina

SREDIŠČE OB DRAVI

Od nas že delj časa niste prejeli nobenega poročila, ker pač malokdaj pridemo do pisanja. Kljub temu pa je Društvo kmetijskih fantov in deklet še vedno krepko na delu. Pred kratkim smo igrali z velikim uspehom »Vdovo Rošlinko« sedaj pa pripravljamo še za zimsko sezono dve dramski predstavi. Sploh pa bomo v letošnji sezoni skušali naš minimalni načrt izvesti v popolnosti.

Horvat Martin:

V živlensko pot

Tam v tisti pokrajini, ki jo je narava bogato obdarila s svojo lepoto, obenem pa tudi skop odmerila življenjski prostor ljudem, živi Kavosev Ivan s svojo 9 člansko družino. Lepo bi bilo živeti v tem kraju, če bi človek imel vsega potrebnega, toda to, kar je imel Kavosev Ivan je bilo skoraj obupno. Lesena kočica, ki se je skrivala ob robu vasi, okoli pa skromen vrtec s par drevesi, je bilo videti, kakor kočica v kateri bi človek živel samo poleti, da bi se navžil svežega zraku. Spomladi so drevesa lepo vzcvetela in jeseni je bilo polno otrok na njihovih vejah, ki so obirali sadje. Če bi človek pogledal bolj natančno, bi videl, da v tej koči ne more živeti skozi vse leto enajst ljudi. »Nemogoče«, bi rekel. In vendar je tako. V tem tesnem prostoru živijo skromni kmečki ljudje, vedno odrezani od sveta, od življenja drugih ljudi. Ti ljudje ne poznajo drugega, kakor samo delo, brez katerega niti en dan ne bi mogli živeti. Tu je delo potrebno, kakor mlinskemu kolesu vođa. Če vodo zapreš se kolo ne bo več vrtelo, in tukaj če prenehaš delati, moraš prenehati živeti. In ti ljudje ne delajo samo zase, nekdo od tega njihovega dela ima boljše življenje — brez dela, kajti to njihovo delo je vredno po kakovosti največ, zakaj, oni delajo

za kruh, pa vendar v teh krajih primanjkuje kruha.

Kavosevi morajo delati vsak dan. Tu življenje ne gre drugače naprej. Tu vidiš otroke, ki komaj shodijo in že ima vsak svoje odmerjeno delo, ko pa enkrat dorasejo, pa so vpreženi v delo, ki jim ga nalaga skrb življenja. Utesnjen je ta prostor, na katerem živijo Kavosevi, utesenjen je pa samo zanje in njim podobne ljudi, ki se njim godi prav tako. Poleg njihove bajte se razprostirajo lepi gozdovi in razsežna polja, na katerih delajo oni. Spomladi sejejo, jeseni žanjejo, toda spravlja pa grofica, ki je lastnica tega. To je še vse ostalo iz tistih časov, ko se je človeštvo delilo v dva dela: eni, ki so veljali več kot ljudje, drugi pa spet manj kot ljudje.

Takrat je bila jesen, ko je Kavosev Ivan spet oral z voli na gosposki njivi. Jutro je bilo hladno, megleno, šele proti poldnevu se je pokazalo sonce. Vola sta hropla in vselej se je oblak soparice razkadal v megleno jutro. Ivan je zamišljeno stopal za plugom in krčil prste na ročajih pluga, da ga ne bi zeblo. Zraven volov pa je stopal njegov devetletni sinček Tonek. Tudi on je krčil prste, ki so se oprijemali vajeti in se ves tresel od mraza. Imel je na sebi tanke hlače, ki so malo presegale kolena, in zakrpan jopič. Bosi nogi sta mu s strahom stopali po hladni zemlji. Včasih pa je tudi

neguj svoje zobe!

S tako važno stvarjo kot je nega in čiščenje zob zares ne bi smeli odlašati. Uporabljajte redno Sargov Kalodont in ostanite pri njem. Sargov Kalodont ima to prednost, da temeljito čisti zobe, obenem pa odpravi zobni kamen in prepreči njegovo zopetno tvorbo. Čistite zato zobe vsako jutro in vsak večer s Sargovim Kalodontom.

SKARUČNA

Dramski odsek Društva kmetijskih fantov in deklet na Skaručni pripravlja dramo »Viničarji«, ki jo bomo igrali v januarju ali v februarju, ker je drama precej težka. Opozarjamo že sedaj vse znance in prijatelje, da bo naša nova prireditev izredno zanimiva in nas ne pozabite tedaj obiskati. O datumu prireditve bomo pravočasno poročali.

ADRIJANCI

Letos nismo mogli poslati delegata na občni zbor Zveze kljub temu pa ne smete misliti, da Društvo kmetijskih fantov in deklet ne bi delovalo. Po svojih skromnih močeh pač skušamo spopolnjevati našo izobrazbo, saj se v polni meri zavedamo, da je vse odvisno od nas samih, zato ne štejemo žrtve in naporov ampak delamo in se borimo za napredek slovenske vasi.

preskočil kakšen osat, ki se mu je zdel posebno nevaren. Zamišljeno je gledal v bližnje jelše, s katerih je odpadalo rumeno listje. Hotel je včasih očetu kaj povedati, ali vprašati, pa si je vselej odmisli. Lepše jima je bilo obema, da sta sama zase kovala misli in načrte. Šele proti poldnevu, ko se je pokazalo sonce izza megle, sta se zdramila tudi ona.

»Oče, zakaj pa mi nimamo toliko zemlje, kot grofica, saj že ves dopoldan orjeva njej in koliko bova še mogla« je vprašal Tonek. »Saj je nas več pri hiši, ona je pa sama in koliko več ima ona od nas. Kdo je njej dal toliko, nam pa tako malo.«

»To je že od nekdaj tako« je odvrnil oče Ivan. Pogledal je Toneka in skoraj se mu zasmejal, ko ga je videl, kako se trese od mraza. »To je zato grofičino, ker je ona velika gospa, mi pa smo kmetje in to manj pomeni.«

»Zakaj pa potem moramo njej delati« je nadaljeval Tonek. »Naj si ona sama dela.«

»To ne more biti tako, Tonek, kakor ti misliš. Ona brez nas ne more biti, mi pa brez nje ne, ker je zemlja njena.«

Tu je Tonek utihnil. Ni hotel dalje govoriti, ampak zatopil se je v misli in sklenil je v svojem srcu, da bo on šel drugo pot življenja in ne bo hodil grofici delat. Slutil je v svoji mladi duši, da nekje gre življenje drugače, boljše za vse ljudi. Sklenil je, kakor bi sklenil vsak: oditi po svetu iskat drugega življenja.

NOTRANJE GORICE

Delovanje Društva kmetskih fantov in deklet v Notranjih gorah zadnji čas ni bilo tako živahno, ker je bilo večina fantov odsotnih. V letošnji zimi pa upamo, da bomo vsaj nekaj nadoknadili, kar smo zamudili in bomo v kratkem nastopili z dramsko predstavo. V dolgih večerih bomo imeli tudi debatne sestanke, prav tako pa bomo skušali v ostalih panogah kulturnega življenja delovati za napredek nas samih in mladega kmetkega rodu.

GORNJI PETROVCI

Že dolgo časa se pripravljamo na tombolo, ker bi si radi pripravili nekaj sredstev za ureditev društvene knjižnice. Tukaj na severni meji smo dobre knjige zelo potrebni in smo vložili že veliko naporov za razvoj knjižnice, kljub temu pa nismo mogli storiti tega, kar bi iskreno želeli in kar bi morali storiti, če hočemo da bo kmetska mladina v prosveti res napredovala v korist splošnega napredka naše vasi. V kratkem se bomo zopet oglašili, ko bomo pripravili našo dramsko prireditev. Opozarjamo, tudi vse znance na tombolo! Kdaj se bo vršila, bomo pravočasno poročali.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU

V prvi vrsti moramo poročati, da knjižnica pod vodstvom tov. Zadržavčeve in v zvezi s prosvetnim društvom »Lipa« dobro deluje. Sedanje zimske dneve izkoriščamo tudi za članske sestanke, pa tudi dramski odsek bo zopet stopil na plan. V lanskem letu smo minimalni načrt celo prekoračili in upamo, da tudi v letošnjem letu ne bomo zaostali za lanskim delom. Nekaj smo sicer zamudili z odsotnostjo nekaterih članov, kar pa nas sedaj ne bo motilo pri nadaljnjem delu.

ŠINKOV TURN

Radi odsotnosti nekaterih tovarišev Društvo kmetskih fantov in deklet v zadnjem času ni tako agilno delovalo. Tudi dramski odsek ni bil agilen, ker so nam manjkali najboljši igralci. Kar smo zamudili, pa bomo skušali sedaj čez zimo nadoknaditi. Za »Grudo« smo pobrali naročnino od vseh naročnikov, naši člani pa se udeležujejo tudi okrožnih debatnih večerov. Počasi gremo, toda sigurno stopamo naprej in uspehi prav gotovo ne bodo izostali.

ST. PAVEL PRI PREBOLDU

Zimski del delovnega minimalnega načrta Društva kmetskih fantov in deklet s pridom izvaja. Kljub neugodnim razmeram delujemo v vseh panogah prosvetnega udejstvovanja in upamo, da bomo ves načrt v celoti izvedli. Poleg dramskega odseka deluje knjižnica, istočasno pa pridno funkcionirajo debatni večeri. V kratkem se bomo zopet oglašili.

ŠKOFJA VAS

Naše društvo KFiD je priredilo, dne 7. dec. ob 20. uri v Vojniku dobro uspelo igro z Miklavževanjem.

Pred začetkom je tov. Dobrotinšek pozdravil v imenu društva številno občinstvo, ki zvesto podpira naše mladinsko gibanje s tem, da obiskuje naše prireditve.

Sledila je veseloigra v dveh dejanjih »Trije ptički«. Tovariši igralci so vsestransko dobro odigrali svoje vloge, za kar jih je nagradilo občinstvo s čestim aplavzom, pozneje pa Miklavž z darili. Po končani igri je prišel Sv. Miklavž s svojim spremstvom. Ogromna množina daril, ki jih je prinesel s seboj, je pokazala, da le še niso pozabili na nas razni »svetniki«, ki so mu pomagali pri izbiri daril, za nestrpne »zemljane«. Najdragocenejše darilo je dobil tov. predsednik.

Ob zaključku, ko ni hotelo biti na spregled tov. Vidmarja, da bi sprejel darila, je Miklavž dal navzočim obilo dobrih naukov, ki so jih bili deležni tudi tisti, ki niso dobili daril.

Upamo, da nam DKFiD Škofja vas skoro priredi zopet prijeten večer, do tedaj pa — krepko na delo.

Kaj je Dodekanez

Pred kratkim smo brali vesti, da je odstopil italijanski guverner Dodekaneza, otočja v Egejskem morju, katero je razprostranjeno med Turčijo in Grčijo. Dodekanez je grški naziv in pomeni po naše »dvanajstero otočje«. Kdor gospoduje Dodekanezu, je gospodar važne prometne žile med Carigradom in egiptskim glavnim mestom Kairo. Tudi čuva to otočje nad pomorskim prometom med Palestino in Sirijo. De iure (meddržavno pravno) je Dodekanez, ki je skupina več otokov, pripadel Italiji šele leta 1923., čeprav so Italijani zasedli večino otokov Dodekaneškega otočja že leta 1911. ko se je bila turško italijanska vojna v Tripolisu. Takrat je Italija dobila oz. zavzela najprej že iz staroveške zgodovine znameniti otok Rhodos, potem pa še dvanajst otokov, ki sestavljajo takozvani Dodekanez. Po končani svetovni vojni so dobili Italijani še štirinajsti otok tega otočja, ki se imenuje otok Castellrosso. Največji izmed otokov je Rhodos, kjer biva tudi italijanski guverner in poveljnik dodekaneške posadke, kajti Italija je po svetovni vojni to otočje Egejskega morja utrdila v silovito trdnjavo. Zgrajenih je bilo tudi veliko število raznih vojaških oporišč, ki so prav za prav le protiutež angleškemu sredozemskemu utrjenemu otoku Cipru (Bakre-

ni otok). Kot že omenjeno, je največji otok Rhodos. Ima 63.000 prebivalcev, dočim je vseh ljudi na Dodekanezu za okrog 150.000. Italija ima po vseh dodekaneških otokih izvrstno zgrajena in utrjena letališča ter pristanišča za svojo vojno mornarico. Najmodernejša so letalska oporišča na otoku Lerosu, odkoder odnašajo bombniki bombe nad predvidene cilje angleških in grških vojaških in civilnih naprav. Z Dodekaneza letajo nad Aleksandrijo in Kairom mnoga italijanska letala, ki jih omenjajo čisto vojna poročila Angležev v Egiptu. Od otoka Lerosa do že omenjena otoka Cipra je 500 km razdalje, do mesta Haife pa 900 km. Grčija je bliža, saj do grškega otoka Krete ni več kot 200 km zračne črte. Zdaj so na Kreti angleške čete, ki so posebno izvežbane v protiletalski zaščiti. Tudi so na Kreti mnogi angleški letalci s svojimi letali, da so na ta način tudi Angleži s neposredni bližini italijanskega Dodekaneza.

TORPEDO

Ko v sedanjih časih divja po svetovnih morjih strahotna pomorska vojna, gredo na dno mnoge trgovske in vojne ladje z vsem svojim živim in neživim tovorom. Miliarde in milijarde počivajo na temnem morskem dnu, naro-

Srečno novo leto

vsem cenj odjemalcem in konsumentom našega piva, špirita in kvasa želi

Pivovarna „UNION“ d. d., Ljubljana

Frédéric Mistral:

Vrabc papeža Ivana

Papež Ivan XII. je vladal v Avignonu od leta 1316. do leta 1334. (Njegov sijajen spomenik lahko vidite v Notre Dame des Doms.) Nekoč se je namenil v Pariz in se med potjo ustavil v samostanu opatic.

Cestite sestre so storile prav vse, da so svetemu očetu kar najboljšo postregle in mu s tem bivanje pri njih naredile čim udobnejše. Papež je bil zadovoljen in je zato pred odhodom dejal prednici:

»Mati, prav zadovoljen sem z vašim gostoljubjem, kot v zahvalo bom srečen, če vam lahko izpolnim vsakršno željo.«

Prednica se je nasmehnila in odvrnila:

»Veliki Sveti oče, prav gotovo veš, kako nas uboge ženske boli, da se moramo spovedovati moškimi. Če bi nam dovolil, da se lahko spovedujemo ženskam, bi storil s tem reformo, ki bi jo navdušeno pozdravile vse ženske na zemlji.«

Papež je odgovoril:

»No, dobro, toda o tem bom še razmišljal.« Potem je zapovedal, da so mu osedlali mezege. Ko je zajahal, je dejal prednici:

»Tukaj je moja dragocena skrinjica. Mislim, da bo najbolje, če jo začasno shranim pri vas, kajti človek ne ve, kaj vse ga še spotoma lahko doleti. Prosim vas, da z vso skrbjo pazite na skrinjico in — glejte! — tule vam dajem tudi ključek, prepovedujem pa, da bi skrinjico odprle.«

Komaj je papež odjahal iz samostana, že so se zbrale opatice in hotele s čudovito radovednostjo zaupano jim skrinjico odpreti.

»Le kaj je v njej? ... Poglejmo! No, brž! Poglejmo! ...«

Hudič jim ni dal miru in jih je premotil ... Prednica je poiskala ključek ... trsk ... skrinjica je odprta ...

»O, jojmene, joj! ...«

Mati nebeška, iz skrinjice je v tistem trenutku sfrčal vrabc in odletel daleč tja v daljo

s pisemcem, ki ga je imel privezanega okrog vratu.

Vsakdo si lahko misli, da so stale opatice ko okamenele. Po kosteh jim je lezel smrten strah.

Čez mesec dni se je papež Ivan XII. vračal mimo samostana opatic in se mimogrede pri njih oglašil.

»Prinesite mi skrinjico! Radoveden sem, kaj je ž njo.«

»O, veliki sveti oče,« so zajavkale druga za drugo nune in padle na kolena. »Odpusti nam, nesrečnicam, v imenu božjem, kajti ptič nam je ušel.«

Ivan XII. se je na ves glas zasmel.

»Le kako nesrečne ste! Niti toliko moči nimate, da bi se držale moje prepovedi o prazni skrinjici, kako le bi se pa potem mogle vzdržati spovedne molčečnosti in tajnosti? Ne, ne, drage moje! Prav tako kot do zdaj, tako bodo tudi vnaprej za vse bodoče čase spovedovali ženske moški.« Poslovenil Žabkar Janez.

di pa stradajo in na mrtve in žive trpe najrazličnejša pomanjkanja, bolezni, bedo in tako naprej, naprej... Človek je zbesnjena zver, ki se ne zaveda kaj pomeni pojem človečanstvo, ampak iz dneva v dan vse koristne in človeštvu pogubne iznajdbe uporablja in spopolnjuje, samo, da bi mogel čim bolj škoditi sočloveku. Vse drvi kot noro tja v tehniko in na industrijska področja, nikdo pa se ne najde, da bi si s prav takšno silo pognal za socialnimi problemi in jih skušal rešiti v čim večji blagor vsega človeštva. Današnji čas pretirane tehnike in samo-uničevanja obsojajo prav vsi pametni in zreli ljudje, sodila pa ga bo tudi zgodovina.

Izum, ki služi izključno uničevalnim (vandalističnim) nagonom človekovim, je med mnogimi drugimi tudi torpedo. Tega uničevalca človeške kulture je leta 1867. na Reki (!) izumil Hwitehead. Leta 1872. so to novo »pridobitev« človeškega duha odkupili Nemci za svojo mornarico. V bistu je torpedo sestavljen iz vžigalnega stožca, glave in kotla. V kotlu se nahaja

poseben precizen stroj, ki vsebuje stisnjen zrak, ki je potreben za pogon vijakov, kateri gonijo torpedo 3 m pod gladino do svojega cilja. Čim trči torpedo ob kakšen trd predmet z vžigalnim stožcem, avtomatično zaneti eksplozijo raznih eksplozivov, ki so shranjeni v torpedovi glavi.

Prvi torpedi so bili še počasni. Njihova brzina je bila zgolj 9 m na sekundo, učinkovali pa so samo na 300 m daljave. Danes poznamo torpede, ki lete z brzino do 35 m v sekundi, sežejo pa do 12 km daleč. Zlasti se torpedov poslužujejo podmornice, te morske zahrbtnje roparice. Torpedo je tudi glavno orožje izredno hitrih torpednih čolnov, ki jih grade v večjih množinah v zadnjem času posebno Nemci. Mornariška letalska poveljstva imajo na razpolago poleg podmornic in torpedovk še posebna letala ki mesto bomb odvržejo po določenih računih na morsko gladino zračna torpeda, ki učinkujejo prav tako, če ne še bolje, kot bi bila izstreljena iz podmorniških ali trpedovčnih lansirnih cevi.

do tega trenutka še ni, vendar v grških mero-dajnih krogih pričakujejo, da bo grška vojska v kratkem zasedla Himaro in Tepeleni, kjer se zdaj dan za dnem brez presledka vrše krvavi boji.

KDO S OGOSPODARJI AFRIKE

Po vsej Afriki, razen v državi Liberiji, so gospodarji belci. Od 150 milijonov vseh afriških prebivalcev je samo 2.000.000 belcev. Z osvojitvijo Abesinije je postala Italija tretja afriška kolonialna sila. Zdaj obvlada Italija površino 3.620.000 kv. km in ima pod sabo 16 milijonov prebivalcev, dočim merijo francoska posestva v Afriki 11.200.000 kv. km, na katerih prebiva 38 milijonov ljudi. Angleških kolonij v Afriki je za 11 milijonov kv. km in štejejo več ko 65 milijonov prebivalcev. Na četrem mestu je Belgija s 2.400.000 kv. km., potem Portugalska s 2.100.000 kv. km in 8 milijoni prebivalcev. Zadnja je Španija, ki ima v Afriki 313.000 kv. km posestvenih ozemelj in 650.000 ljudi.

NAPETOST MED NEMČIJO IN AMERIKO

se zadnji čas stalno stopnjuje zaradi vedno izdatnejše ameriške pomoči Angliji.

Malo pred božičem so bili v nemškem zunanem ministrstvu v Berlinu sprejeti nozemski novinarji, ki jim je zastopnik zunanjega ministra dejal, da nemška vlada zelo resno gleda na pomoč, ki jo Zedinjene države nudijo Angliji. Medtem ko je Amerika napram Angliji zmeraj blagohotna, iznaša napram Nemčiji stalne obtožbe in je v moralnem smislu dejansko že zagrešila napad na Nemčijo. Zlasti je opozoril zastopnik zunanjega ministra na zadnje Rooseveltove predloge o pomoči Angliji in na govorce, da bodo Zedinjene države odstopile Angliji vse trgovske ladje od nemške vojske zasedenih držav, ki se nahajajo v ameriških lukah.

V tem primeru bi prišlo v prvi vrsti v po-

Kaj se godi po svetu

MOŽNOST NOVIH PRESENEČENJ

Kakor smo že poročali, je moral podpredsednik francoske vlade Laval odstopiti. Podpredsedništvo je bilo nato ukinjeno, Laval pa zaprt. Razveljavljen je bil tudi zakon, po katerem naj bi bila prešla vsa oblast na Lavala, ako bi bil maršal Petain oviran v izvrševanju svojih poslov.

Izkazalo se je, da se je Laval skrivaj pogajal z Nemčijo po svojem načrtu. Hotel je v Franciji prevzeti vso oblast v svoje roke in nato skleniti z Nemčijo dogovor po svoji zamisli.

Iz Pariza je nato prispel nemški konzul v Vichy, izposloval osvoboditev Lavala, ki je nato s konzulom odpotoval v Pariz.

Nemška vlada je baje nato zahtevala, da postane Laval zopet član francoske vlade. Poleg tega je zahtevala še nekatere druge spremembe v francoski vladi. Petain je vse te nemške zahteve odklonil. Seji, na kateri so bile nemške zahteve odklonjene, je predsedoval francoski admiral.

GRŠKO-ITALIJANSKA VOJNA

Zaradi zimske dobe in snežnih zametov se zadnji čas razvijajo vojni dogodki na bojiščih v Albaniji nekoliko bolj počasi, s čimer pa še ni rečeno, da bi bila ta ali ona stran kaj popustila. Grki še vedno nadaljujejo z vso srditostjo borbo za Himaro, Tepeleni in Klisuro. Odločitve

Srečno Novo leto

vsem članom in cenj. odjemalcem želi

KMETIJSKA DRUŽBA, R. Z. Z. O. Z. V LJUBLJANI

Ivan Nemec:

Rutariev božič

»Ne grem. Nikamor ne greva z Micko, tako povej gospodarju!«

»Tako meniš? Toda ne bo po tvojem. Kadar boš ti gospodar, morda, sedaj pa ne. Idi, stari!« je grobo ponovil fant in se muzal Rutarju. »Daj meni sekiro, ti pa palico v roke in hajd! Hišne številke boš lahko še prešteval in trkati se boš tudi naučil po vratih.«

»Ne dam Micke in po vratih tudi ne bom trkal!«

»Kaj ne daš?«

»Ne dam sekire. Trideset let sva skupaj živeli, ne dam je.«

»Kakšne Micke?«

»Ne dam je, no. Saj je moja, sekira. Trideset let...«

»Glej ga, strica! Ne daš? O, pa kako hitro bo moja. Sekiro!« je zarjul in mu jo hotel iztrgati, Rutar pa se je v naglici odmaknil in krčevito stisnil svojo Micko za toporišče.

»Kaj? Ne daš gospodarjeve sekire? Sekiro, in izgini, da te več ne vidim. Ti motovilo zarobljeno!«

Rutar je v odgovor še bolj stisnil toporišče, oči pa so mu stopile iz jamic. V svojih žilah je občutil mladostno moč, v prsih pa mu je vrelo.

»Ne dam, Micke,« je zahropel.

»Ne daš?«

»Ne!«

Fant je tedaj stopil korak bliže in mu hotel iztrgati sekiro, toda Rutar je zopet odstopil za en korak, vzdignil sekiro in mahnil. V zadnjem trenutku je hotel sekiro zadržati, toda bilo je prepozno. Fant se je brez besede zrušil, Rutar pa je s krvavimi očmi zastrmel v kri.

»Micka!« se mu je izluščilo iz prsi, ustnici pa sta mu še vedno drhteli. Počasi je nato položil sekiro z desnice v levo, jo prijel tik pod ušesi, z rokavom desne roke pa je obrisal kri. Nato mu je zdrknil pogled na truplo, ki se je pred njegovimi nogami zvijalo v smrtnih krčih. Nekaj časa je še strmela rano, nato pa je vzdignil Micko in se napotil v dolino.

Tisti večer je Rutar prenočeval v občinskem zaporu. Bil je sam, popolnoma sam. Svoje edine tovarišice, ki ga je trideset let zvesto spremljala, ni smel vzeti s seboj. Ni mogel več nikomur potožiti svojih bolečin, zato je trpel in v duhu obujal spomine na planino. Vseh trideset let je mahoma vstalo pred njim, prešteval je polena in težke smrekove hlode, ki jih je tolikokrat spuščal po drči v dolino. Nekje v temnem kotu zopora je gledal svojo bajto; videl je, kako plapola plamen in žerjavica prasketa, zato je Rutarju postalo naenkrat toplo pri srcu in celo Micka sloni pri vratih. Zdelo se mu je, da je nekam rdeča, toda prav njegova Micka je, ki je trideset let skrbela za njegovo življenje. »Pravijo, da ne bova več

smela biti skupaj,« je govoril Rutar. »In naj govore, toda midva sva skupaj živela in skupaj bova umrla. Nocoj je nekam toplo in ni burje. Vidiš, kako suhljad gori. Eh, gospodar! Saj ne bo škode. Veliko je suhljadi in naj gori! Stari so moji udi, pa jih moram pogreti, saj sem trideset let... Hm, Micka, ali čutiš, kako toplo je v bajti? Nekam rdeča si, Micka!...«

Drugo jutro so našli Rutarja mrtvega. Pozabili so, da je v občinskem zaporu tudi mraz, če se ne zakuri, zato je pač Rutar moral zmrzniti. Lahko bi sicer še grel svoje stare kosti v bajti na planini, toda gospodarju ni bil več potreben. In gozd bi lahko zažgal in bajto. Ločiti se je moral od Micke, zato ni bilo več nikogar, ki bi hranil starca. V mrzlem božičnem jutru, ko so se drugi razveselili rojstva, je Rutar za večno zapustil svojo tovarišico. Škoda bi bilo na suhljadi, če bi jo že v naprej po nepotrebnem uničeval; naj gni v planini, da bo lažje iz črne zemlje pognalo novo življenje. Umrl je Rutar, ko je praznik rojstva zbudil deželo. Morda bo ta praznik, morda... Ah, ko bi mogel odpreti oči ljudem, da bi resnično združeni lahko pozdravili novorojenca, in krivica bi izginila z zemlje.

Jaz ti oproščam dejanje, Rutar. Vidim te pred seboj in tvoj zbrzdani obraz, vidim tvoje izmučeno srce in preštevam žrtve, ki za praznik novega življenja umirajo.

štev za razlastitev 13 danskih, italijanskih, nemških in francoskih parnikov, ki leže v Buenos Airesu. V celoti namerava ameriška vlada posoditi Angliji 37 danskih ladij, ki so zaprte v ameriških lukah ter okoli 100 raznih drugih trgovskih ladij, ki pripadajo mornaricam raznih držav, ki jih je zasedla nemška vojska. Poleg tega grade v Ameriki 60 novih parnikov za Anglijo. Ladje bodo dovršene v 18-ih mesecih in jih bo imela Anglija že sredi leta 1942. na razpolago.

Vse to povzroča v nemških uradnih krogih nejevoljo, a tudi italijanski listi, ki razpravljajo o ameriški pomoči Angliji, opozarjajo Zedinjene države, naj bi ostale izven sedanje vojne.

Nemški listi posebno naglašajo, da berlinski pakt med Nemčijo, Italijo in Japonsko velja proti vsaki državi, ki bi skušala napasti katero izmed podpisnic.

Z druge strani Amerika vztraja na pomoči. Na novo leto bo prezident Roosevelt po radiu govoril o tem vprašanju, a že 3. januarja prihodnjega leta bo kongresu (parlamentu) osebno predložil svoj tozadevni predlog.

Spričo tega ni izključeno, da nam že prvi meseci prihodnjega leta utegnejo prinesiti presenečenja in iznenadenja v vojnem dogajanju. Kakor marsikaj kaže, je sedanja vojna šele v prvih povojih in utegnejo imeti prav tisti, ki so že lani napovedovali dolgotrajno vojno.

V AFRIKI

so angleške čet izrinile Italijane iz Egipta do libijske meje in so prodrle že tudi v samo Libijo. Na več sto kilometrov dolgi fronti so Angleži zasedli vse italijanske obmejne utrdbe, poleg tega pa Solum v Libiji. Zdaj oblegajo italijansko trdnjavo Bardio, da si tako zagotove pot za nadaljno prodiranje.

Angleški motorizirani oddelki so zasedli tudi oazo (zelenico) Džarahub v italijanski Soma-

liji. Oaza leži dobrih sto kilometrov oddaljena od obale Sredozemskega morja in je važnega strateškega pomena.

Po sodbi nevtralnih opazovalcev so Angleži v Egiptu izvedli ofenzivo proti Italijanom po nemški taktiki, ki se je tudi v tem puščavskem svetu obnesla. Ko priznavajo angleško trenutno zmago, pripominjajo, da so si s tem Angleži v Afriki in na Sredozemlju sicer močno popravili položaj, da pa kljub temu ta zmaga ni odločilnega, ampak le čisto krajevnega pomena.

Boji se bijejo z veliko srditostjo in žilavostjo. Italijani se krčevito branijo, da celo Angleži sami poudarjajo vojaške vrline nasprotnikovih čet v Afriki.

MORNARICA SOVJETSKE ZVEZE

Ljudski komisar za mornarico, admiral Kuznecov, je dejal, da je zelo zadovoljen s stanjem vojne mornarice in vzgojo sovjetskih mornarjev. Zlasti veliki uspehi so doslej doseženi v tehniki in strategiji streljanja z ladijskimi topovi. Narodi Sovjetske Rusije so sami zbrali mnogo darov v denarju in dragocenostih, s katerimi je bilo mogoče zgraditi večje število torpedovk. Sovjetska mornarica je zdaj med najboljšimi mornaricami na svetu. To priznavajo brez vseh ozirov prav vse države in zlasti vesile.

ZDRAVSTVO V RUSIJI

Predstavniku agencije TASS je sovjetski ljudski komisar za zdravstvo Micerov izjavil, da se je posebno letos po vsem ruskem imperiju izvajalo v zdravstvenem pogledu mnogo akcij. Zdaj ima Rusija za 10 odst. več bolnišnic ko lani, kar se opaža zlasti na zdravju sovjetskih narodov. Statistika bolezni kaže več kot 30 odst. manj bolezenskih slučajev ko lansko leto. Mnogo je bilo zgrajenih tudi znanstvenih institutov. V Rusiji je več kot 127.000 zdravnikov in 470 tisoč strežniškega osebja. Akcija se še nadaljuje.

Kaj je zimsko spanje

Cenjeno uredništvo »Kmetkega lista« mi je nadelo to nalogo, da napišem čim več člankov poučnega značaja. Takoj sem se spravil na delo in sklenil, da poskusim najprej napisati poljuden članek o zimskem spanju. Tega vprašanja sem se lotil zaradi tega, ker je ravno zdaj zima in nekatere živali že nastopajo zimsko spanje, pa tudi zato, ker sem mislil, da bo to vprašanje prav močno zanimalo našega kmečkega človeka, ki živi v stalnem in neposrednem stiku s naravo.

Priroda, priroda! Kako si zapleteno sestavljena, a vendar tako preprosta. Rastlinstvo, živalstvo, rudnine... In vse to se med seboj natančno uravnava po nepisanih zakonih biologije, fizike in kemije. Z vsem tem raziskavanjem se pečajo razne veje prirodoslovnega carstva. Ni lepšega in večjega užitka ko biti prirodoslovec in skozi razne raze gledati v kamrico, kjer tke svojo skrivnostno oblačilo mati narava.

V skrivnosti zimskega spanja z bistrim očesom lahko pogleda prav za prav le biolog, to je učenjak, ki se bavi s proučevanjem ustroja življenja na živih bitjih in rastlinah. Vsak naš kmetki človek bo znal naštet vsaj nekaj živali, ki zimo prespe. Takšne so n. pr. medved, jež, netopir, jazbec, svizec, polh itd. Ne katere prespe prav vso zimo do tedaj, da jih prebudi topla pomlad, druge pa se med zimskim spanjem včasih prebude in si gredo sem ter tja poiskati hrane. Vso zimo prespe n. pr. jež, svizec in polh.

Vse našete živali poiščejo pred nastopom mraza in zime drevesna dupla ali podzemeljske votline, kamor si nanese listja, suhe trave ali kaj podobnega. Naj pri tem omenim lov na polhe, ki jih polharji love najraje v pozni jeseni, ko si ta žival hodi iskati drevesnih dupel.

Polharji to dobro vedo, zato nastavijo po drevesih pasti, ki sestojijo iz hišice in prožnega peresa. Polh lazi po gozdu in išče po drevesnih deblih primerne dupline za prezimitev. In pri takšnem svojem pohodu naleti na past, v katero se hoče splaziti, misleč, da se bo znašel v duplu. Prav lepo popisuje življenje slovenskih polharjev v povestici »Jesenska noč med slovenskim polharji« naš nesmrtni Dolenjec Josip Jurčič.

Vsak živalski prezimovalc se v duplu ali votlini, ki si jo je pripravil za svoje zimsko spanje, stisne v klopčič, zatisne oči in zaspi zimski sen. Telesna toplota se mu v precejšnji meri zmanjša, srce pa utriplje skoraj neznačno. Žival komaj da diha, potreba po hrani pa ji prestane, kajti v telesu je za dobo zimskega spanja dovolj maščobe, ki si jo je žival nabrala med letom. Sokove teh tolščevin vsrkava zdaj kri vaze in ž njimi ohranja žival prav do pomladi pri življenju.

Prirodoslovci so z živalmi, ki so podvržene zimskemu spanju, delali že najrazličnejše poskuse. Ker so mislili, da je vzrok zimskemu spanju mraz, so pričeli n. pr. ježa, ki je že zapadel v zimski sen, umetnim potom segrevati, meneč, da se bo žival prebudila. Toda bili so razočarani; jež je spal še kar naprej. Znanstveniki so naredili tudi poskus, popolnoma nasproten opisanemu; hoteli so prisiliti žival, ki prespi zimo, da bi jo objelo zimsko spanje že poleti. Žival so dali v posebno večjo pripravo, da se je lahko svobodno gibala, in pričeli vse skupaj postopoma ohlajevati. Tudi zdaj je bil rezultat neuspešen.

Kazalo ni torej ničesar drugega ko, da se prične iskati vzroke zimskega spanja drugod. Zadevo so vzeli v svoje roke biologi, ki so po daljšem raziskavanju odkrili na ježu, ki spada

med takšne živali, da se mu v zimskem času izredno preoblikuje takozvana žleza predsapnica. Predsapnica je žleza, ki ima za vse vretenčarje velik pomen. Med vretenčarje spada tudi človek, žleza predsapnica, ki se nahaja ob obeh straneh sapnika, pa pri zdravem človeku urejuje človeško dihanje in krvni obtok, z njeno pa tudi strupene snovi, da ne prodre v telo. Če žleza predsapnica oboli, se kaj lahko pojavi golša, ki ponajvečkrat povzroča večjo ali manjšo duševno zaostalost. Motnje v predsapnici povzročajo tudi ponekod precej razširjeno Basedovljevo bolezen, ki se kaže posebno v prekomerno nabrekli predsapnici. Pri tem se odraža kot bolezenski znak zelo visoka krvna toplota. Če je predsapnica (posebno pri različnih operacijah v grlu) kakorkoli okrnjena, zapažamo pri človeku, da se venomer počuti premraženega in zaspanega.

Pri ježu so raziskovalci opazili, da se mu na jesen predsapnica vedno bolj krči, ko pa se na pomlad iz zimskega spanja prebudi, se mu poveča tudi predsapnica. Poskusili so tudi prezimujočemu ježu vbrizgniti v kri sok iz predsapnice — in so uspeli. Jež je pričel tekati po sobi, a le dotlej, dokler je deloval vbrizgani sok.

Tako torej je z živalskim zimskim spanjem!

Nekaj vzpodbud ob vstopu v novo leto

Ze v drugo zimo traja vojna vihra v Evropi in vse izgleda, da bodo trajali še dalje hudi boji. Težke čase preživljamo in potrebno je, da z mirnostjo mislimo in gledamo v bodočnost.

V teh časih dobiva kmečki stan zopet na svoji veljavi. Zemlja je tista snov, ki dobiva in potrjuje svojo vrednost ter dviga kmečki stan nad ostale poklice. To so dejstva, ki naj kmetovalcu stojijo pred očmi ob vstopu v novo leto in ga naj bodre, ko kuje načrte za svoje gospodarstvo. Še dosti drugih činjenic je, ki nas lahko vzpodbujajo. Poglejmo samo v kakšnem stanju je bilo kmetijstvo recimo pred 3 leti. Poljski pridelki niso imeli takoj rekoč nobene cene, živina se je prodajala pod ceno. Danes stoji kmet v tem oziru dosti na boljšem. Cena vsem poljskim pridelkom je zadovoljiva. Potrebno je samo črtati malodušnost iz delovnega programa ter z načrtnim delom dvigniti kmetijo tako, da bo vloženo obdelovanje res rentabilno. Napredni kmetovalci so tudi v časih gospodarske krize uspešno gospodarili. Koristiti se je pač treba vseh pripomočkov, ki stoje gospodarstvu na razpolago. Z dobro obdelanih njiv, z dobrim semenom in dobrim gnojenjem dvignemo lahko pridelke za 50 do 100 odst. Eno od najvažnejših pripomočkov sredstev v kmetijstvu so umetna gnojila. Dosti se piše danes po vseh strokovnih časopisih o njih. Toda čisto na mestu, saj je pravilna uporaba umetnega gnojila najboljša jamstvo za uspeh in rentabilnost. Slovenskim kmetovalcem stojijo na razpolago umetna gnojila ruske tvornice. Mešano gnojilo Nitrofoskal in dušično-apneno gnojilo apneni dušik nudita kmetovalcu vsa hraniva, ki jih gospodarske rastline rabijo. Sedaj pozimi je čas, da napravimo načrt ter še pred pomladjo pognojimo z Nitrofoskalom — Z vinograde, sadonosnike in travnike in si na ta način zasiguramo dobro letino. Za spomladansko gnojenje žit, krompirja, vrtov in drugih spomladanskih sadežev pa že v zimskih mesecih naročimo potrebna gnojila in se pobrigamo, da pride Nitrofoskal oz. apneni dušik že pri obdelovanju, to je pred setvijo v zemljo.

Kmetovalci pomnite, da današnji čas zahteva od vas, da s vsemi razpoložljivimi sredstvi dvignete pridelke z vaših polj in tako pomagate pri prehrani vsega prebivalstva.

J. e. Mayer,

Iz naših krajev

× V Šibeniku je z uhani vred odtrgal neki Fran Baraka svoji ženi ušesa. Žena je vsled tega za vedno pohabljen. Fran Baraka je bil obsojen na 3 leta in pol robije. Tudi njemu bi bilo treba potrgati ušesa!

× Iz okolice Novega mesta ljudje vedno bolj tožijo o ciganski nadlogi, ki krađe prav vse kar ji pride pod roke. Kmetom delajajo prav občutno škodo tudi s taborenjem po gozdovih in prebivalci Črmošnjic so bili pred nedavnim sami prisiljeni, da poženo cigane iz svojega okoliša in nekatere izmed ciganov pošteno premilili. Zadnji čas je že, da oblasti enkrat za vselej zatrejo cigansko golazen, ali pa da jo odpošljejo v kaka nalašč zato ustanovljena koncentracijska taborišča.

× Znižana cena jedilnemu olju. Na Hrvatskem je bila cena jedilnemu olju določena na 19.58 din dočim se je za liter olja moralo plačati izven banovine Hrvatske 20.79 din. Na posebni konferenci v trgovinskem ministrstvu, je bila te dni tvorniška cena znižana na 19.58 din franco vsaka postaja. To so cene na debelo iz tovarne. Nove cene jedilnega olja v trgovini na debelo in drobno bo določil urad za nadzorstvo nad cenami.

× Silovit mrz vlad po vsej državi, ki je za južno Srbijo nekaj nenavadnega. Tam le redkokdaj zapade sneg. Letos ga imajo ponekod

Največja manufaktura v Ljubljani

Že nad 100 let prodajamo samo dobro blago

štofe, svilo, platno, tisk, barhent, zavese, robci itd. po vsaki želji

kar tri metre na debelem in ga je zapadlo povsod več kot v Sloveniji, ki leži najbolj na severu. Dnevna toplota je znašala 9 do 20 stopinj pod ničlo. V nedeljo je mrz nekoliko popustil, vsled česar je pričel naletavati nov sneg.

× V Vojvodini je ustavilo obratovanje 11 velikih mlinov zaradi pomanjkanja pšenice. Pričakuje se, da bodo ustavili obratovanje tudi drugi veliki mlini v žitornih krajih.

× Narodna banka izkazuje s 15. dec. 13 milijard in 432 milijonov bankovcev v obtoku in obvez na pokaz 3 milijarde ter 332 mil. din.

× Borske rudnike, ki so bili do zdaj v francoskih rokah, bodo prevzeli Nemci. Tozadevna pogajanja so že končana med nemškimi in francoskimi podjetniki. V Boru so največji bakreni rudniki v Evropi in iz bakrene rude pridobivajo letno več tisoč kg zlata. Naši delavci so do zdaj služili francoskemu, od zdaj pa bodo nemškemu kapitalu.

× Zagrebška gospoda, ki je vajena samo rušiti, je te dni postavila pekleni stroj v poslopje »Hrvatskega dnevnika« kjer je eksplozija povzročila nekaj škode. To početje gotovih elementov se že dolgo let ponavlja.

× V Žužemberku je umrl pretekli teden znani posestnik in trgovec Alojz Vehovec, ki je bil daleč naokrog čislán in spoštovan. Njegovi ugledni družini naše iskrene sožalje.

× V Jurkloštru je umrl veleposestnik Alojz Šmid, dolgoleten in ugleden član Kmetijske družbe, pobornik napredne kmetijske ideje in

politične osamosvojitve kmetijskega stanu. Bil je med prvimi pristaši kmetijske gibanja v Sloveniji in od vsega početka eden izmed najzavednejših pristašev SKS. Naj mu bo domača gruda lahka, užaloščeni družini pa naše najgloblje sožalje.

× V Beogradu so zabeležili v sredo 18. dec. lažji potres, ki pa ni napravil nobene škode.

× Za vojnega atašeja v Petainovi Franciji in Španiji s sedežem v Franciji je bil imenovan generalštabni polkovnik Vladimir Gerbar, ki je bil do pred kratkim dodeljen inspekciji državne obrambe.

× 40letnico umetniškega delovanja Hinka Nučiča so proslavili v Zagrebu v soboto 21. decembra. Nučič je Slovenec in priznan gledališki igralec in režiser. Proslave so se udeležili poleg zagrebških tudi Slovenci iz Slovenije. Pokroviteljstvo nad jubilejno proslavo je imel zagrebški župan Starčević.

× Nov proračun mesta Zagreba po predlogu bo znašal v prihodnjem letu s proračuni občinskih podjetij 396,807.845 din. Občinski proračun sam znaša 212,404.000 din ter je za 30 odst. višji od lanskega.

× Letos je že drugič izbruhnil požar v predilnici v Kuli pri Somboru. Zdaj je do tal pogorelo celo skladišče, polno preje. Požar je divjal vso noč in uničil za dva milijona dinarjev preje, dočim je vsa nastala škoda seveda znatno večja.

O izumih

Človeštvo bi bilo še vedno na nizki stopnji kulture, če bi ne imeli nekateri ljudje v sebi toliko uma in notranje sile, da so človeštvu s svojimi iznajdbami in izumi pokazali pot v boljšo in praktičnejšo bodočnost. Zato je dolžnost vsakega kulturnega človeka, da se vsaj nekoliko pouči o najrazličnejših izumih in njihovih očetih, kajti večina izumov si je kaj težko pritrila pot do svoje uveljavitve, skoraj vsi izumitelji pa so naleteli pri soljudeh na nezaznane, če ne celo kar na odkrito zasramovanje. Čeh Jožef Ressel, ki je dalje časa živel tudi v naših krajih, je bil izumitelj ladijskega vijaka, ko pa je hotel v Trstu poskusiti svoj vijak, mu je to tržaška policija strogo prepovedala. Tako Ressel ni smel pluti s svojo ladjico na vijak, danes pa je njegov izum pri vsaki ladiji prva stvar. Slično je berlinska policija prepovedala poskušno vožnjo prvega predhodnika traktorja, brez katerega si danes umnega poljedelstva še misliti ne moremo. Kar pogledamo širna ruska polja, ki jih prepreza traktor za traktorjem, oziramo se pa tudi na razsežne plantaže po vsem svetu, na katerih bi vse delo namah zastalo, če bi odtegnili delovanje traktorjev. Traktor je tisti izum, ki je tako visoko dvignil gospodarsko stanje povojne Rusije.

Izumitelj šivalnega stroja Elija Howe, bi nam, če bi še živel, prav mnogo povedal, kakšno žalostno pot je naredil njegov prvi šivalni stroj do tistega časa, ko se je uveljavil. Sam Howe ni imel na razpolago potrebnih sredstev, ki jih je rabil za izdelovanje svojega šivalnega stroja. Zato je bil prisiljen, da je svoj izum leta 1847. za beraško vsoto prodal nekemu angleškemu podjetniku, kateri ga je osleparil na tako nesramen način, da je izumitelj Howe komaj toliko premogel kolikor je znašala cena za

vožnjo iz Anglije nazaj v Ameriko, kjer je bil Howe doma. Howejev šivalni stroj je kasneje izboljšal ameriški žid Izak Singer ter si tako na umazan način prisvojil lastnino Howejevega duha. Pozneje so Howejevi prijatelji kar na vso moč delovali na to, da je sodišče izum šivalnega stroja priznalo Howemu. Tako je bil Singer obsojen, da mora plačati Howemu za vsak prodan stroj po 5 dolarjev. S tem je bil Elija Howe hitro rešen bede in se je lahko osamosvojil ter pričel v svoji tvornici izdelovati šivalne stroje.

Zelo važna iznajdba, ki varuje človeštvo pred uničevalnostjo strele, je strel vod, ki ga je izumil Amerikanec Benjamin Franklin, rojen v Zedinjenih državah blizu Bostona, torej tistega ameriškega mesta, v katerem je živel tudi drug izumitelj, namreč že omenjeni Elija Howe. Seveda je Franklin živel pred Howejem skoro sto let, saj je bil rojen že leta 1706. Leta 1753. je iznašel svoj znameniti strel vod. Sprva se je učil Franklin tiskarske obrti, baviti pa se je pričel tudi z različnimi električnimi poskusi, čijih rezultat je bil strel vod. Benjamin Franklin je bil tudi drugače genialen človek in še dandanes najdeš skoro v vsaki šolski čitanki ali kakem koledarju kakšen Franklinov modrostni izrek. Predvsem je Franklin dobro poznal žensko notranjost, dočim je alkohol skrajno sovražil.

Tragično in obenem smešno dejstvo v zvezi z različnimi izumi je, da so se izumom upirali poleg raznih drugih tudi mnogi znanstveniki. Najboljši primer k tej trditvi nam podaja slučaj izumitelja fotografije Louisa Daguerreja (umrl 1789 v Normandiji), ki ga je neki kritik v nemškem listu »Leipziger Anzeiger« krepko napadel, češ da je njegov izum fotografiranja bogokletno dejanje, ki vpije po pravični sodbi prav do vrh neba, kajti kaj naj pomeni, »da

je neki Francoz Daguerre iz Pariza pogruntal takšno zrcalo, ki na njem ostane za vedno slika.« Pripomnim naj tudi, da so Daguerrejevem izumu uprli tudi mnogi fiziki, ki pa so morali kaj hitro osramočeni utihniti.

Iz izumitelja mehničnega tkalskega stroja Josepha Jacquesa Jacquarda se je norčeval celo Napoleon, pomagal pa mu je kancelar Carnot, ki je dal Jacquarda poklicati v Pariz pred Napoleona. Ob tej priliki je Carnot zabrusil Jacquardu v obraz: »Torej ti si tisti tič, ki poskuša napraviti nekaj, kar ne more niti sam Bog?! Le kako misliš nit zavozljati in jo potem spet napeti?«

Gozdarski uradnik Karel Drais, ki se je rodil v Nemčiji leta 1784., je bil prvi na svetu, ki je skonstruiral bicikel, kateri pa takrat še ni imel pedalov, ampak se je moral vozač z nogami odganjati od tal. Ta prvi bicikel se imenuje po svojem izumitelju drezina. Draisu so se vsi smejali in ga smatrali za blazneža, ne vem pa kaj bi rekli prav isti norčevalci dandanes, ko si modernega človeka brez kolesa niti predstavljati ne moremo. Prvikrat se je Karel Drais vozil s svojo drezino okrog leta 1817.

Ker smo že pri vozilih, nas bo zanimalo tudi, kako si je utrl pot med svet prvi avtomobil, ki sta ga zgradila Nemca Daimler in Benz leta 1885. v nemškem mestu Hannoveru. Deset let preden se je po hannoverskih ulicah pričel pojavljati prvi avtomobil, je tamošnji profesor tehniške visoke šole Wilhelm Lannhardt govoril svoji mslušateljcem: »Gospodje, nikar se ne pečajte z mislijo, da bi skonstruirali takšen stroj, ki bi vas brez živalske vprege vozil po cestah!« In Lannhardt je bil eden najpriznanejših strokovnjakov za gradnjo železnic in cest... Le kako bi si mogli sedaj brez avtomobilskega prometa predstavljati moderno mesto?

Dolžnost vsakega naročnika,

ki je obenem pokretaš kmetске misli je, da ob Novem letu poravnava zanesljivo svojo naročnino ter pridobi listu vsaj enega novega naročnika.

Iz tujine

Rumunijo je pa res bog zapustil! Stalne tegobe in nezgode. Zdaj je v neki petrolejski cevi v Ploestiju(!) prišlo do velikega požara. Nastala eksplozija je uničila železniško progo, tako da bodo promet na tej progi obnovili šele čez teden dni. Sumimo, da večina rumunskega naroda ni zadovoljna s sedanjim režimom in ustrojem države, kajti toliko nepretrganih in ponavljajočih se nezgod si ne moremo drugače tolmačiti kot s sabotažo...

Ameriško poslaništvo v Havani, glavnem mestu vedno revolucijskega otoka Kube je vsemu svetu sporočilo, da je bila v pisarni pomorskega atašeeja izvršena tatvina. Kubanski narodni poslanec Nogueira je v zvezi s to tatvino izjavil, da imajo ukradeni vojaški dokumenti zelo verjetno veliko vojaško vrednost. Tatvina teh listin zna popolnoma preosnovati vojaško politiko Združenih držav.

Ob stoletnici prenosa posmrtnih ostankov francoskega cesarja Napoleona I. so prenesli po Hitlerjevem nalogu v zasedeni Pariz posmrtno ostanke Napoleonovega sina vojvode Reichstadskega, ki ga je Napoleon ob njegovem rojstvu naimenoval za »rimskega kralja«. Ob priliki prenosa so bile izvršene marsikake ceremonije. Krsto je v imenu Francozov od Nemcev prevzel admiral Darlan. Napoleonovega sina so položili v Invalidski dom, kjer počivajo zemeljski ostanki njegovega velikega očeta.

O, ti nesrečna dežela Rumunija! Zasleduje te nesreča za nesrečo. — Zdaj prihajajo vesti, da je v rumunskem premogovniku Lupena prišlo do plinske eksplozije, pri kateri je bilo zasutih 300 delavcev, ki so delali 200 m globoko. Doslej so našli le 22 rudarskih trupel.

Srečno in zadovoljno novo leto želi

IVAN MEDVED
SODARSTVO

Tacen pod Šmarno goro

SREČNO NOVO LETO
svojim cenjenim gostom želi

ANTON KRIŽNAR

GOSTILNIČAR IN TRGOVEC

Stražišče pri Kranju

JOSIP BERGMAN

trgovina s črevami in parna topilnica loja

LJUBLJANA, Poljanska cesta 85-87

Srečno in veselo novo leto želi

JOS. EBERLE

LJUBLJANA, Tyrševa 2 (hotel „Slon“)
Telefonska št. 81-49

BRILJANTE, zlatnino, srebrnino, ure in druge
umefnine kupite najceneje v moji trgovini

SREČNO NOVO LETO

svojim odjemalcem, gostom
in poslovnim prijateljem želi

JANKO HODNIK

gostilničar in mesar

SREDNJA VAS V BOH.

Srečno in veselo novo leto 1941

želi

LEKARNA dr. G. Piccoli

Ljubljana, nasproti „Nebočnika“

Ivan in Frančiška Javornik

mesar in prekajevalec

LJUBLJANA, Domobranska cesta 7 - Solaki drevored
Podružnice: Dolenjska pod Rakovnikom, Wolfova ul. 12, telefon 27-03
Miklošičeva cesta 17, telefon 31-57, Cesta 29. ok. obra (prej Rimska)

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in
prijateljem srečno novo leto!

SREČNO NOVO LETO

svojim cenjenim gostom želi

Anton Tonejc

Kavarna »Europa«

LJUBLJANA

Veletrgovina s papirjem

M. Tičar, Ljubljana

ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1
IN SV. PETRA CESTA ŠT. 26

priporoča vse pisarniške in tehnične potrebitine

Kadar potrebujete

**GONILNE JERMENE, ŽAGE ali
MLINSKE POTREBŠČINE**

obiščite trdko

Fr. Brčar, Ljubljana

Kolodvorska ulica 35

SREČNO NOVO LETO

svojim cenj. gostom želi

Leopold Bučar

KOSTANJEVICA

Vsem cenj. gostom želi srečno in veselo
NOVO LETO 1941

RESTAVRACIJA IN VELEMESARIJA

Franc Slamič

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA CESTA

SREČNO NOVO LETO

svojim cenj. gostom in poslovnim
prijateljem želi

Franc Trupej

Šmarje — Sevnica

SREČNO NOVO LETO

svojim odjemalcem in poslovnim
prijateljem želi

Albin Šifrer

trgovina z orožjem, strelivom in ribarskimi
potrebščinami

LJUBLJANA

Gospodsvetska c. 12

Vsem našim cenjenim odjemalcem se zahvaljujemo za dosedanje naklonjenost ter jim želimo
»bliu sreče v NOVEM LETU
V bodoče se najtopleje priporočamo

Jos. Zalta & Co.

LJUBLJANA

SREČNO NOVO LETO svojim gostom
in poslovnim prijateljem želi

Osvald Pengov

trgovec in gostilničar

LJUBLJANA, Karlovska cesta 19.

SREČNO NOVO LETO ŽELI

svojim cenjenim odjemalcem

Ivan Rozina

trgovina barv in v to stroko spadajočih predmetov

LJUBLJANA, Tyrševa cesta 14

SREČNO NOVO LETO 1941 ŽELI
svojim cenjenim gostom in odjemalcem

Ivan Pečnikar

trgovina z vinom in gostilna

SV. JAKOB OB SAVI

KNJIGOVEZNICA, KARTONAŽNA
IN GALANTERIJSKA DELAVNICA

Matiia Šifrer

LJUBLJANA, Vegova ulica 6 — Tel. 33-72

Se priporoča s solidno in ceneno vezavo
Velika zaloga reklamnih koledarjev

SREČNO IN VESELO NOVO LETO

svojim odjemalcem, gostom in stanovskim
tovarišem želi

Globočnik Anton

gostilničar in trgovec

ZG. OTOK PRI RADOVLJICI

Sejmi

29. decembra: Mirna peč, Rakek;
31. decembra: Kočevje, Zagorje ob Savi, Ormož, Maribor, Dolnja Lendava;
1. januarja: Trbovlje;
2. januarja: Črnomelj, Mokronog, Ribnica, St. Vid pri Stični, Radohova vas, Sv. Jurij pri Celju — okolica, Turnišče;
3. januarja: Dolnji Logatec, Maribor;
4. januarja: Domžale, Brežice, Celje, Trbovlje, Križevci okr. M. S.

„Kmetiski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za izjemstvo letno 50 din. Inzerati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hišni listi št. 14.194.

**Zaloga
za Ljubljano
in okolico**
vlijudno obvešča, da se toči

Laško pivo

gostilničarske pivo-
varne d. d. v Laškem
v vseh večjih
gostinskih obratih
Telef. št. zaloge: 36-20, 32-31, 23-08

**PROSPEKTE
KATALOGE
PLAKATE
TISKOVINE**

Tiskarna izvršuje tiskovine, časopise, diplome, revije, vrednostne papirje, koledarje, srečke knjige i. t. d. Enobarvni in večbarvni tisk, pisma, razglednice, slike, osmrtnice, ovirke, jedilne liste, cenike, vizitke, računske zaključke, poročna naznanila, vabila.

NARODNA TISKARNA
TELEFONI OD 3122 DO 3128

LUTZ peči

RUPENA IVO - Ljubljana VII.

SREČNO NOVO LETO

želi

lekarna

Mr. METOD RAUCH

KRANJ, MESTNI TRG

Srečno in uspehov polno Novo leto želi tvrdka

Schneider - Verovšek

trgovina z železnino, vsakovrstnimi stroji in orodjem
Ljubljana
Priporoča se vsem svojim cenjenim odjemalcem za nadaljnjo naklonenost

Srečno in veselo novo leto 1941

želi vsem odjemalcem in prijateljem

Ignac Tomc

Moravče

IGN. ŽARGI, Ljubljana

SV. PETRA CESTA 11

priporoča veliko zalogo konfekcije in perila po priznani nizkih cenah

Čekovni račun št. 10.310 * Telefon št. 20-69

Srečno Novo leto.

svojim cenjenim odjemalcem želi

Hrehorič Franjo

manufakturna veletrgovina

LJUBLJANA, Tyrševa c. 82

**BRZOPARILNIKE
BAKRENE KOTLE**

za žganjekuho, pralnice, kuhanje hrane, kotle za šolske kuhinje

SIRNE KOTLE

Teško aluminij posodo za gostilne in zavode i. t. d.

izdeluje tvrdka:

Josip Otorepec

izdelovanje vseh vrst kotlov in aparatov

LJUBLJANA - Za Gradom 9 - Telefon 42-84

Obenem želim vsem svojim cenj. odjemalcem srečno in uspeha polno novo leto

**Naročajte
naš list**

Zahtevajte pri Vašem trgovcu Naš čaj!

Mešanica domačih čajnih rastlin!

Najboljši nadomestek za inozemske čaje!

Po odobrenju Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja v Beogradu z dne 11. maja 1935 l. S. br. 14.004

Na prodaj pri:
Kmetijski družbi

r. z. z. o. z.
v Ljubljani

Srečno Novo leto

želi svojim poslovnim prijateljem

Tiskarna Slatnar

družba z. o. z.
V KAMNIKU

Podjetje je najmodernejše opremljeno in se priporoča za vse vrste tiskovin

ZEDINJENA ZAVAROVALNICA D. D.

Filijalna direkcija v Ljubljani, Cigaletova nlica št. 1

želi vsem čitateljem „Kmetškega lista“

prav vesele božične praznike in srečno in uspešno novo leto 1941

Priporočamo se za vse vrste zavarovanj!

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO - LJUBLJANA

PREŠERNOVA ULICA ŠT. 50

TELEFON: 37-81, 37-82, 37-83, 37-84

BRZOJAVNI NASLOV: KREDIT LJUBLJANA

PODRUŽNICA: BEOGRAD, UZUN MIRKOVA ULICA 10

TELEFON: 29-154

BRZOJAVNI NASLOV: KREDIT BEOGRAD

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic, kuponov, nakazila doma in v tujino, safe-deposits i. t. d. . .

SREČNO NOVO LETO

svojim cenj, odjemalcem in poslovnim prijateljem, želi tvrdka

A. E. Skaberné

Ljubljana

Velika izbira novoletnih daril

SREČNO NOVO LETO

svojim cenj. gostom želi

Janko Švigelj

GOSTILNA »PRI DOLGEM MOSTU«

VIČ PRI LJUBLJANI

SREČNO NOVO LETO

želi

Lončar - Raška - Stare

modna manufaktura za dame in gospode

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA UL.

Srečno novo leto

svojim cenjenim odjemalcem želi

Produkta

tovarna za kis in kemične proizvode

Ljubljana

SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1941

želi vsem svojim cenjenim gostem kakor odjemalcem vina

Franc Grad

GOSTILNA IN ZALOGA VINA

Zgornji Kašelj

SREČNO NOVO LETO

ŽELI VSEM SVOJIM CENJ.
ODJEMALCEM TVRDKA**I. KNEZ**

LJUBLJANA

Srečno in veselo novo leto 1941 želi svojim klientom**Kmetijski hranilni in posojilni dom v Ljubljani**

Srečno in veselo novo leto 1941

želi

ŠPEDICIJA TURK

LJUBLJANA

SREČNO NOVO LETO 1941

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in poslovnim prijateljem

Martin Berlan, Lobček 56
TRGOVINA Z USNjem IN ČEVljARSKIMI
POTREBŠČINAMI

Srečno Novo leto

svojim poslovnim prijateljem
želi**IVAN ROZMAN**

ZVIRČE

SREČNO NOVO LETO 1941

SVOJIM CENJENIM GOSTOM

ŽELI

Daj - Dam

LJUBLJANA

SREČNO NOVO LETO

ŽELI SVOJIM CENJENIM KLIJENTOM

KLIŠARNA ST. DEU

LJUBLJANA

DALMATINOVA ULICA 13

Srečno in uspeha polno novo leto želi vsem svojim cenjenim odjemalcem in prijateljem

„Železnina Koutov“
ČERNE JOŽE

LJUBLJANA

Celovška cesta 59

Čitajte in naročajte „K M E T S K I L I S T“

Celjska posojilnica d. d. Celje (Narodni dom)

Telefon 22 — Poštni čekovni račun 10.591

Podružnici: Maribor, Aleksandrova c. 11 — Šoštanj, Kralja Petra trg 6 — Telefon štev. 3

Sprejema hranilne vloge proti najugodnejšemu obrestovanju in izvršuje vse bančne posle najkulantneje

JUGOSLAVIJA največja domača delniška zavarovalna družba

sklepa:

živiljenjska zavarovanja po najmodernejših kombinacijah, požarna, vlomska, nezgodna, jamstvena, transportna in razna avtomobilska zavarovanja, zavarovanja za škode po toči, radi razbitja zrcalnega stekla in zavarovanja živine. Ravnateljstva v vseh banovinah.

Pojasnila za dravsko banovino daje ravnateljstvo v Ljubljani, Aleksandrova cesta 11, vse njegove podružnice in krajevna zastopstva

Srečno in zadovoljno Novo leto

želi

lekarna

A. USTAR Ljubljana

poleg glavne pošte

SREČNO IN ZADOVOLJNO NOVO LETO 1941

želi svojim cenjenim gostom

Franc Hočevnar

gostilničar »PRI FIGOVCU« Ljubljana

Srečno in veselo Novo leto

želi vsem svojim cenj. odjemalcem

VIKTOR MEDEN

ZGANJARNA

LJUBLJANA

Srečno in veselo Novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem in gostom

IVAN GRAD

GOSTILNA IN VELETRGOVINA Z VINOM

BERIČEVO

Material

lastnik MIRKO VOVK

trgovina s stavbnim materialom

Ljubljana, Tavčarjeva c. 36

želi svojim cenj. odjemalcem in poslovnim prijateljem

SREČNO NOVO LETO

Nudi gradbeni material, ksilolitni tlak, keramične ploščice l. t. d.

**Kmetska hranilnica
in posojilnica**

V Št. Vidu nad Ljubljano

Vošči vsem svojim poslovnim prijateljem
srečno Novo leto

Srečno Novo leto

J. Blasnika nasl.

UNIVERZITETNA TISKARNA, LITOGRAFIJA IN KARTONAŽA D. D.

LJUBLJANA

**Mestna
hranilnica
ljubljska**

je največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod
Dovoljuje posojila na menice in vknjižbe.

Za vse vloge in obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

E K O N O M

v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7

TELEFON INTERURBAN 25-06

DRUŽBA Z. O. Z.

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo, glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Illova«, Karlovac, za vse zidne in strešne opeke.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

zadruga z neomejenim jamstvom

NOVE VLOGE vsak čas razpoložljive obrestuje po 4%
vloge na odpoved po 5%

Daje kratkoročna posojila, odvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle najugodnejše

Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

SREČNO IN VESELO NOVO LETO!
ŽELI VSEM SVOJIM ODJEMALCEM

Karl Prelog

Ljubljana, Židovska in Tyrševa 22

Navzlic podražitvi usnja
proizvajamo in prodajamo

ČEVLJE

v priznani prvovrstni
kakovosti po ugodnih cenah

TRIUMF - Miklošičeva cesta 12
nasproti hotela „Uniona“

Srečno novo leto

svojim zadrušnim klientom in poslovnim prijateljem želi

Zveza slovenskih zadrug

Srečno Novo leto

svojim cenjenim odjemalcem
in poslovnim prijateljem želi

Splošna trgovska družba z. o. z., Ljubljana, Tyrševa c. 33

TRIGLAV-Z. OLUP

INDUSTRIJA PERILA IN OBLEK

Prodaja svoje prvovrstne izdelke na drobno in debelo. Obleke in perilo se izvršuje tudi po naročilu odnosno se sprejme blago v izdelavo, ki se izvrši po najnovejših krojih in že priznana po najnižjih cenah.

LJUBLJANA - Pod Trančo št. 1

Medić - Žankl

TOVARNA OLJA, LAKOV IN BARV D. Z. O. Z.

Ljubljana

TELEFON 20-64

TELEFON 20-46

PODRUŽNICE V MARIBORU IN NOVEM SADU
TOVARNE V LJUBLJANI, MEDVODAH IN DOMŽALAH

Inserirajte v Kmetskem listu!

Vsem svojim zavarovancem, prijateljem in sotrudnikom želi
v NOVEM LETU mnogo sreče in zadovoljstva

„DRAVA“ ki je prava

zavarovalnica malega človeka

Maribor, Sodna ulica šte. 1, — v lastni palači.

